

13. Закон України «Про державну податкову службу в Україні» від 04.12.1990р. №509-XII (зі змінами і доповненнями).

14. Кудрицька Н. В. Виробництво біопалива в Україні -- важливий напрям вирішення енергетичної проблеми й охорони довкілля Н.В. Кудрицька // Залізничний транспорт України. – 2007. – № 1. – С. 30-39.

15. Кулаковська Л.П. Основи аудиту: навч посіб. Для вузів / Л.П. Кулаковська, Ю.В. Піча. – 2-ге вид., перероб. і допов. – К.: Каравела, 2002. – 504с.

16. Лукава І.М. Зростання ролі управлінського обліку з прийняттям П(с)БО 30 «Біологічні активи» / І.М. Лукава // Облік і фінанси АПК. – 2007. – №11-12. – С. 98-101.

17. Месель-Вселяк В. Я. Аграрна реформа і організаційно-економічні трансформації в сільському господарстві / В. Я. Месель-Веселяк // Економіка АПК. – №4. – 2010. – С. 3-18.

18. Пуцентейло П.Р. Оцінка потенціалу біопалива з соломи. /П.Р. Пуцентейло, Т.В. Змарко // Інноваційна економіка. – 2013. – №7. – С. 133-136.

19. Фабіанська В.Ю. Внутрішньогосподарський контроль виробництва біопалива / В. Ю. Фабіанська // Облік і фінанси АПК. – 2008. – №4. – С. 172-175

20. Фабіанська, В. Ю. Об'єкти обліку витрат і калькування у виробництві біопалива / В. Ю. Фабіанська // Економіка АПК. – 2011. – № 4. – С. 70-74

Марія Ханенко

Тернопільський національний економічний університет

ЕНЕРГОЕМНІСТЬ ПРОДУКЦІЇ ТА НАПРЯМКИ ЕНЕРГОЗБЕРЕЖЕННЯ У ТВАРИННИЦТВІ

Тваринництво є провідною галуззю агропромислового виробництва де виробляється близько 50% валової продукції сільського господарства, а також є одним з основних споживачів: близько 18% енерго- та 19 електропостачання від сумарного в сільському господарстві [1].

Специфічні технології виробництва продукції тваринництва, як правило, є стаціонарними. До них відносять обслуговування тварин (поїння, годування, доїння, прибирання приміщень, збирання яєць та ін.), визначені точні періоди часу для проведення періодичних операцій (стрижка, запліднення, вибраковка, забій та ін.), які економічно визначають доцільність використання певної кількості енергії.

Тому необхідно вдосконалювати технології виробництва, підвищувати продуктивність птахів і тварин, створювати автоматизовані установки та потокові лінії, здешевлювати виробництво продукції та покращувати соціальні умови працівників.

Зниження продуктивності птахів і тварин призвело до збільшення енергоемності продукції, яка перевищує аналогічний рівень розвинутих країн у 2,5...3 рази. Загальні витрати енергії для виробництва 1 т свинини близько 35 МВт·год, 1 т молока – 5,8 МВт·год, однієї тисячі яєць – 2,8 МВт·год.

Повні енергетичні витрати на одну корову протягом року (тверде та рідке паливо, електроенергія, корми, будівлі та споруди, машини та обладнання, водопостачання, жива праця та ін.) складають близько 120...179 ГДж, в залежності від способу утримання корів, а на 1 т молока – 90...1000Гдж.

В Україні перевищення сукупних енерговитрат на отримання 1 т молока у порівнянні з США складає 1,6 рази, а свинини – 2,1 рази. Це пояснюється низькою корів і свиней, високими питомими витратами кормів і робочого часу.

В загальних енерговитратах виробництва продукції тваринництва найбільша частка (55...60%) припадає на енергію, яку витрачають на приготування кормів.

Таким чином, зниження собівартості виготовлення кормів забезпечить суттєве зниження енерговитрат в тваринництві.

Запровадження поголів'я високопродуктивних порід тварин і птиці дозволяє поряд зі зниженням питомих енерговитрат збільшити виробництво продукції тваринництва.

Використання спеціальних молочних порід ВРХ забезпечить підвищення надоїв на 10...12%, інтенсивності молоковіддачі на 0,5...0,9 кг,хв., скорочення віку досягнення першого отелення на 2...3 місяці та зменшення витрат кормів на виробництво 1 ц молока на 0,2...0,5 ц кормових одиниць (к. од). Це дозволить заощадити до 800 КДж енергії на 1 ц молока.

Запровадження високопродуктивних порід м'ясної породи дозволить заощадити на кожну голову ВРХ 6...8 ц. к. од., 90 кг палива на рік [1].

Впровадження дозованої системи годівлі повним раціоном у птахівництві з врахуванням виду, віку птиці, її продуктивності та параметрів мікроклімату забезпечить зниження витрат кормів на 17...25%, при цьому заощаджується 10...14% енергії.

Ефективним прийомом, як показали розробки інституту птахівництва, є поїння птахів активованою водою, яка отримується під дією використання постійного електричного струму. Жива маса бройлерів при їх поїнні такою водою збільшується у порівнянні з контролем на 6...13%.

Одними з важливих напрямків енергозбереження є вдосконалення технологій при виробництві продукції великої рогатої худоби, овець, свиней і птиці.

Використання культурних пасовищ дає підвищення виходу телят на 13...22%, молочної продуктивності на 210 кг кожної корови. При цьому, економія паливно-мастильних матеріалів у період утримання тварин на пасовищі складає близько 270 кг на одну корову.

Запровадження пасовищно-стійлового способу утримання овець з використанням покращених та штучних пасовищ на протязі 8...9 місяців за рік забезпечить економію 22...25% енергетичних ресурсів у порівнянні з традиційними способами.

Енергооцінка при виробництві продукції птахівництва вказує на те, що при клітковому утриманні птиці отримання яєць в 1,7 разів є більш ефективним ніж при підлоговому. При цьому, затрати енергії при виробництві м'яса птиці при клітковому утриманні є у 3,7 вищими, аніж при підлоговому.

Важливими напрямками в енергозбереженні є застосування енергозберігаючих технологій та відповідного обладнання для приготування та роздачі кормів; застосування енергоощадного обладнання для теплозабезпечення приміщень, в тому числі при утилізації вторинного тепла; запровадження енергоощадних технологій для первинної обробки молока безпосередньо на фермах; використання установок для освітлення та опромінення птиці та тварин, а також використання відходів птахівництва і тваринництва для виробництва теплової та електричної енергії [2].

Ще одним з ефективних напрямків зниження енерговитрат на фермах є застосування сонячних батарей, які можуть бути розташовані стаціонарно на даху, або під кутом, з відслідковуванням зміни положення сонця, для підвищення ККД використання сонячної енергії [3].

Література

1. Корчемний Микола, Федорейко Валерій, Щербань Володимир Енергозбереження в агропромисловому комплексі – Тернопіль: Підручники і посібники, 2001.- 984.

2. Дзядикевич Ю.В. Енергетичний менеджмент. Підручник / Ю.В.Дзядикевич, Р.Б.Гевко, М.В.Буряк, Р.І.Розум. – Тернопіль: Підручники і посібники.- 2014.- 336 с.

3. Патент № 90863 Україна, МПК F24J 2/52, F24J 2/46. Сонячна батарея / Гевко Р.Б., Брич В.Я., Дивак М.П., Ткаченко І.Г., Гевко Б.Р.; заявники і власники Гевко Р.Б., Брич В.Я., Дивак М.П., Ткаченко І.Г., Гевко Б.Р.; - заявка № u 201400612; опубл. 10.06.2014, Бюл. № 11.

Ірина Хоптян

Тернопільський національний економічний університет

ПРОБЛЕМИ ОЦІНКИ БІОЛОГІЧНИХ АКТИВІВ В СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

Одним з найбільш суттєвих наслідків запровадження ПСБО 30 “Біологічні активи” є оцінка біологічних активів і сільськогосподарської продукції та відображення її результатів в бухгалтерському обліку.

Введення в облікову практику ПСБО 30 “Біологічні активи” змінило існуючу методику оцінки продукції сільськогосподарського виробництва при оприбуткуванні та при первісному її відокремленні від біологічного активу.

З першого січня 2007 року аграрні підприємства ведуть облік сільськогосподарської діяльності за П(С)БО 30 “Біологічні активи”. Оскільки національні стандарти стосуються фінансового обліку, то П(С)БО 30 не вказує як підприємства мають вести облік виробництва сільськогосподарської продукції. Разом з тим, цей стандарт суттєво впливає на організацію ведення виробничого обліку. По-перше, вводяться нові об’єкти такого обліку – довгострокові та поточні біологічні активи та ще і в розрізі оцінки за первісною та справедливою вартістю. По-друге, П(С)БО 30 заперечує у фінансовому обліку оцінку сільськогосподарської продукції за фактичною собівартістю. По-третє, фінансовий результат від сільськогосподарської діяльності враховує більше зміну кон’юнктури ринку, ніж підсумки виробничо-збутової діяльності. Таким чином, на перший погляд здається, що ведення виробничого обліку стає необов’язковим [14, с.98].

Біологічні активи, придбані за плату, оприбутковуються за первісною вартістю, яка складається з витрат, фактично понесених підприємством для їх одержання, зокрема: ціна придбання за вирахуванням знижок, відповідно до договору з постачальником (продавцем), непрямих податків, крім випадків, якщо вони не відшкодовуються підприємству відповідно до чинного законодавства; сума ввізного мита; витрати на транспортування; інші витрати, які безпосередньо пов’язані з придбанням біологічних активів і доведенням їх до стану, в якому вони придатні для використання у запланованих цілях [1].

Первісна вартість безоплатно одержаних біологічних активів дорівнює їх справедливій вартості з урахуванням витрат, безпосередньо пов’язаних з доведенням їх до стану, у якому вони придатні для використання із запланованою ціллю. На справедливу вартість безоплатно отриманих довгострокових біологічних активів збільшується додатковий капітал, а поточних активів – інший операційний дохід [11].

Первісною вартістю біологічних активів, що одержані як внесок до статутного капіталу підприємства, визнається погоджена засновниками (учасниками) підприємства їх справедлива вартість з урахуванням витрат, безпосередньо пов’язаних з доведенням їх до стану, у якому вони придатні для використання у запланованих цілях.

Первісною вартістю біологічного активу, переведеного до складу довгострокових біологічних активів із складу поточних біологічних активів, є його справедлива вартість, зменшена на очікувані витрати на місці продажу [18].